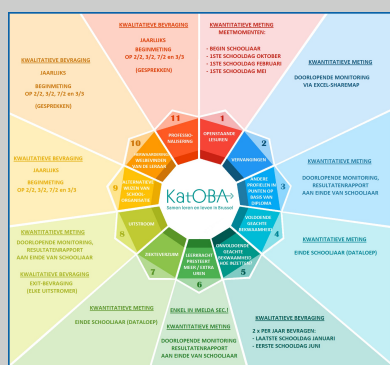

Verder in deze editie:

KatOBA-proeftuinen: stand van zaken! > p.1-2

Proeftuinen in Vlaanderen: opmerkelijke cijfers! > p.3

Over het muurtje kijken: andere proeftuinconcepten > p.4

We meten om te weten, maar weten we wat we willen meten?

Beste collega's,

Het voorbije schooljaar 2022-2023 hebben we aangewend om ons 3-jarentraject met de proeftuinen voor te bereiden. Partners werden geconsulteerd, ideeën kregen vorm of werden zelfs reeds geïmplementeerd in schoolwerkingen en een hele hoop data werden verzameld om de 'nulmeting' vorm te geven.

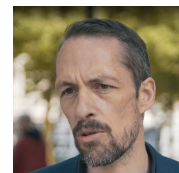
Vanaf dit schooljaar zijn onze proeftuinen dus 'écht' van start gegaan. Niet alleen binnen KatOBA, maar ook in heel wat andere scholennetwerken in Vlaanderen en Brussel. In dit nummer van de proeftuin-krant kijken we dan ook even over het muurtje: welke verfrissende ideeën worden er elders gelanceerd? Kunnen deze ideeën ook onze scholen en structuren versterken?

Onze eerste focus blijft natuurlijk het uitproberen en verwezenlijken van onze eigen proeftuinideeën. Tijdens de 'kwalitatieve scholenbevragingen' van februari 2023 hoorden we heel wat ideeën die kunnen bijdragen aan het omgaan met het lerarentekort (bvb. door

ingrepen in de schoolorganisatie of het aanpassen van het onderwijs-leerproces) en anderzijds op de (her)waardering van het lerarenambt (best practices in de scholen rond teambuilding, communicatievormen, aanvangsbegeleiding, de schoolcultuur,...).

Data verzamelen blijft belangrijk doorheen het traject om effecten te meten en tendenzen te duiden, en dit voor elk van de 11 focuspunten van onze proeftuin. We doen ons best om deze centraal te verzamelen (door onze dienstpersoneel, door het proeftuin-kernteam, data van de overheid). Voor een beperkt aantal focuspunten rekenen we op jullie input (aspecten van de schoolwerking, welbevinden, professionalisering...). We beseffen dat deze bevragingen er voor jullie telkens 'bovenop' komen. Daarom beperken we ze tot een minimum en hopen we uiteraard dat ze bijdragen tot structurele en duurzame oplossingen. In dit nummer geven we een stand van zaken voor elk van de focuspunten van de proeftuin op basis van de cijfers!

Kurt De Prins,
Algemeen Directeur
vzw KatOBA.

ONZE PROEFTUIN: STAND VAN ZAKEN

FOCUSPUNT 1: Openstaande uren /

De minister heeft het aanstellen van andere profielen vergemakkelijkt door de regelgeving omtrent het omzetten van uren naar punten te verruimen. Zo kunnen andere profielen zonder het juiste bekwaamheidsbewijs beter verloond worden door hen in ambten als ICT-coördinator of administratief medewerker te plaatsen. Scholen kunnen deze verruimde regelgeving toepassen sinds 1 oktober. KatOBA kon dit al vanaf 1 september gezien dit één van onze proeftuinmaatregelen is. We hebben zo dus een voorsprong van één maand op de regelgeving genomen!

FOCUSPUNT 2 - Vervangingen /

Bij afwezigheid door ziekte minder dan een maand worden bijna nooit vervangers gevonden in onze proeftuinscholen. Afwezigheden van méér dan een maand komen slechts beperkt voor (8,4 % van de afwezigheden).

FOCUSPUNT 3 - Openstellen van vacatures voor andere profielen /

We trekken steeds meer andere profielen aan. Het schoolbestuur verwacht dat deze mensen op termijn het vereiste diploma behalen. De lerarenbonussen die de overheid én de VGC voorzien maken deze ambitie meer haalbaar.

FOCUSPUNT 4 - Voldoende geachte bekwaamheid /

Eén op twee leerkrachten heeft het vereiste bekwaamheidsbewijs. Kijken we naar vereist en voldoende geacht bekwaamheidsbewijs dan komen we aan 3 op 4 leerkrachten.

FOCUSPUNT 5 - Inzetten van 'onvoldoende geachte bekwaamheid' /

Het is onze intentie om mensen zonder voldoende geacht bekwaamheidsbewijs in te zetten naast een ervaren leerkracht. De realiteit heeft ons op dit vlak inmiddels ingehaald waardoor we deze mensen regelmatig ook alleen voor de klas zien staan. Afhankelijk van hun profiel kunnen zij ook andere taken opnemen ter ondersteuning van de leraar.

FOCUSPUNT 6 - Overuren presteren (enkel in proeftuin secundair) /

In het secundaire onderwijs worden gaten die vallen door het lerarentekort opgevangen door leerkrachten die overuren presteren. Ook vóór de proeftuin van start ging gebeurde dit reeds. We gaan nu beter monitoren in welke mate dit momenteel bijdraagt aan het oplossen van het probleem van het lerarentekort.

FOCUSPUNT 7 - Ziekteverzuim /

Het in kaart brengen van dit focuspunt geeft confronterende cijfers: vorig schooljaar waren er in onze proeftuinscholen in totaal 6132 dagen afwezigheid van leerkrachten. Hiervan zijn de meeste afwezigheden van minder dan een maand niet vervangen. Dat betekent dat er ongeveer 3900 dagen afwezigheid niet werden vervangen. Om een idee te geven: dat is het equivalent van 23,5 full-times die een schooljaar lang niet ingevuld worden over onze proeftuinscholen heen.

FOCUSPUNT 8 - Uitstroom /

3,7% van de personeelsleden nam ontslag in het vorige schooljaar 2022-2023, de helft van hen al in het eerste trimester. De redenen voor ontslag worden besproken door middel van een exit-bevraging. In de toekomst willen we ook de cijfers van het aantal leerkrachten die stoppen na 30 juni mee opnemen in de cijfers.

FOCUSPUNT 9: Alternatieve wijzen van schoolorganisatie /

Dit punt is moeilijk in cijfers te vatten. Het wordt uitvoerig besproken tijdens de kwalitatieve bevestigingen van februari. In de vorige editie van de proeftuinkrant gingen we hier uitgebreid op in.

FOCUSPUNT 10 - Herwaardering van het beroep & welbevinden /

we zien dat de cijfers wel goed meevallen wat het welbevinden betreft, maar dat we toch reacties krijgen van de scholen betreffende de workload op school door het lerarentekort. Leraren die in de loop van het schooljaar ziek worden, kunnen niet vervangen worden door gebrek aan kandidaten. Iedereen wordt dan ingezet: van ondersteuner, zoco tot directeur toe... De relatie tot de leerlingen en de school is over het algemeen goed tot zeer goed, de work-life-balance scoort het laagst.

FOCUSPUNT 11: Professionalisering /

Ook dit is moeilijk in cijfers uit te drukken. We denken mee na met onze partner Odisee hoe zij-instromers beter begeleid kunnen worden op de werkvloer en hoe we hierin de taken van de school en van Odisee op elkaar kunnen afstemmen. Daarnaast zullen we met de mentoren de bevestiging van de zij-instromers analyseren om tot suggesties te komen om hen beter te begeleiden.

2023-2024: de échte start van de PROEFTUINEN!

27 projecten
werden goedgekeurd als
proeftuinconcept

7 'Brusselse' proeftuinen
waaronder 2 van KatOBA

"Vacatures breder openstellen, ook voor minder typische profielen, die kunnen rekenen op een vormingstraject op maat. Ervaren leerkrachten treden op als mentor voor de starters en zij-instromers. Schoolorganisatie bijsturen waar nodig."

(Headlines proeftuin KatOBA-basisonderwijs)

ONEINDIG

is het aantal niet-vacante uren dat KatOBA (naast 20% van de vacante uren) mag 'omzetten' naar punten om het leerkrachtentekort op te vangen met andere profielen zoals zij-instromers

3 schooljaren tijd

om onze proeftuinideeën te concretiseren en uit te voeren in onze deelnemende scholen.

216 scholen nemen deel
127 basisscholen & **89** secundaire

"Openstellen van vacatures voor andere profielen, vormingstrajecten in samenwerking met de hogeschool en ervaren leerkrachten als opleidingsverantwoordelijken."

(headlines proeftuin KatOBA-secundair)

1 'Spiegeltraject'

Ook KORHA (Katholiek Onderwijs Regio Halle Annuntiaten) neemt deel aan de proeftuin (niveau basisonderwijs) vanuit dezelfde startanalyse & -maatregelen.

27 proeftuinprojecten! Welke ideeën worden er dan nog uitgeprobeerd?

Ook andere proeftuinen kunnen ons uiteraard heel wat ideeën en good practices opleveren. Daarom gingen we virtueel op wandel doorheen de Vlaanderenbrede proeftuin en plukten we er enkele rijpe ideeën uit om met jullie te delen!

'De KatOBA-proeftuin'
trimesteriële uitgave van vzw KatOBA,
nummer 3, december 2023.

Redactie: Kurt De Prins, Nancy De Boey,
Lieven Lemmens.
(met input van Griet Blondiau)